

TRÒ CHƠI DÂN GIAN TRẺ EM

Con người ở mọi lứa tuổi, giới tính đều có nhu cầu vui chơi, giải trí. Những ký ức về tuổi thơ như lời ru ầu ơ của mẹ, câu chuyện cổ tích của bà, những cuộc vui của trò chơi dân gian ở sân trường, sân đình, bờ ruộng, cồn cát, đường làng,... vào những buổi chiều hè, những đêm trăng sáng là dấu ấn sâu đậm trong mỗi chúng ta.

So với những trò chơi của người lớn thì số lượng trò chơi trẻ em nhiều hơn, mang nét mộc mạc, hồn nhiên, đa dạng (*qua điều tra khảo sát về trò chơi dân gian trên địa bàn Thành phố*). Tùy theo tâm sinh lý từng lứa tuổi mà trò chơi cũng khác nhau: Lúc trẻ mới lồm nhồm biết bò, bà dạy trẻ chơi cút quà, khi chập chững biết đi, biết nói lại chơi trò cù cửa cút kít đi chợ mua mít về cho em bé, hay ngồi lên chân ba để được ba cất rổ, lúc thì đưa bé lên ngang bụng, lúc hạ bé xuống sát đất, mỗi lần đưa lên hạ xuống như vậy bé được một trận cười giòn tan của tuổi thơ. Đến tuổi mẫu giáo, được cô dạy bé những trò chơi mang tính nhanh nhẹn, thông minh như chuyền banh, dung dăng dung dẻ,... Khi bước vào cấp I, cấp II thì trò chơi được nâng cao hơn với những cách thức chơi phong phú và tinh tế, đặc biệt mang tính khéo léo chân tay, thiên về thể lực, trí lực.

♦ Những trò chơi thiên về thể lực: Ụi cùi, kéo co, đá kiện, nhảy dây, quay dây,...

♦ Những trò chơi thiên về trí lực: Bắn chim, cờ vua, cờ gánh, ô làng/ô ăn quan, cờ mỗ, bắn tành,...

♦ Những trò chơi thiên về sự khéo léo chân tay như đá gà, mèo bắt chuột, rồng rắn, đi chợ, bỏ khăn, bắn ống thụt, nhảy tàu bay rập, nhảy tàu bay thục, quay cù, lừa vịt, đánh cầu, chơi nẻ, búng nhú, lia thùng, cướp cờ, ném banh tà xiêu, ma da lên bờ, đập mạn,...

Trong những loại trò chơi này, có trò chơi dành cho con gái như lia thùng, búng nhú, quay dây, nhảy dây, khảy sạn, đánh nẻ, đi chợ,... có trò chơi dành cho con trai như đá banh, bắn ống thụt, bắn tành, bắn bi, thả điều, ụi cùi, đá gà, lia ục, tán lon,... nhưng cũng có trò chơi dành cho cả hai như cờ vua, cờ gánh, kéo co, nhảy bao bố,...

Tóm lại, trò chơi trẻ em cũng lắm vẻ, nhiều loại nhưng với khuôn khổ cho phép chúng tôi chỉ giới thiệu sơ lược như trên và có những nhận xét, đề xuất ban đầu:

Trò chơi trẻ em có cách thức chơi đơn giản, dễ hiểu, mang tính rèn luyện về thể lực, trí lực, khéo léo, nhanh nhẹn chân tay. So với những trò chơi hiện đại thì trò chơi dân gian với những dụng cụ quen thuộc làm từ những chất liệu có ở thiên nhiên như gỗ, giấy, cỏ cây, hoa dại. Khi chúng va chạm, chúng phát ra âm thanh rất dễ chịu, quen tai đó là cộc cộc,

đùng đục của gỗ, bành bạch của banh giấy,... khác hẳn với cách rùng, rít lên từng hồi của những đồ chơi hiện đại như xe hơi, súng nước, kèn,... Trò chơi dân gian có ưu điểm là vậy nhưng thật ra không mấy mặn mòi với các em bởi những nguyên nhân sau:

◆ Chương trình học ở bậc tiểu học và trung học phổ thông cơ sở quá nặng nề so với trước, thời gian giải lao không nhiều. Chính chương trình dạy như vậy nên các em không còn thời gian để vui chơi. Ngoài giờ học ở trường, về nhà các em còn phải lo làm bài tập, lo học bài, lo đi học thêm để nắm vững kiến thức cho kịp bài vở, bằng bạn bè.

◆ Chương trình truyền hình phong phú nên ngoài giờ học, các em ngồi dán mắt vào chương trình truyền hình là thú vui, giải trí duy nhất của các em. Đối với một số em hiếu động, cá tính thì những trò chơi điện tử đã làm các em quên ăn, bỏ học, có khi dẫn đến những tác hại khôn lường. Đó là nỗi lo lắng của những bậc làm cha làm mẹ như chúng ta. Vì vậy, trò chơi dân gian cần được khôi phục lại trong nhà trường ở mọi cấp học để rèn luyện thân thể, vừa đáp ứng niềm vui chơi, giải trí sau những giờ học tập mệt mỏi của các em, đồng thời là cơ sở để phát hiện những khả năng thể thao tiềm ẩn của các em.

Qua những vấn đề đã nêu trên có thể nói rằng, các trò chơi dân gian đã giúp ích rất nhiều cho trẻ. Nó không chỉ là nhu cầu tự nhiên ở một giai đoạn phát triển, mà hơn hết còn là những bài học đầu đời của con người, để sau này khi lớn lên tự giúp ích cho bản thân và xã hội. Một thân thể khỏe mạnh, một trí óc minh mẫn kèm với sự nhanh nhẹn khéo léo sẽ

không thừa cho mỗi người, mà điểm xuất phát ban đầu là trò chơi.■